O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI JIZZAX FILIALI

ISSN 2181-3884

ZAMONAVIY ILMIY-TEXNIK TADQIQOTLAR

xalqaro jurnali

Vol. 2 No. 4

2026

International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research

Volume 2 Issue 4
2026

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro jurnali

4-son
2026

Международный журнал современных научно-технических исследований

Том 2 Выпуск 4
2026

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI

Xalqaro ilmiy-elektron jurnali

Tahrir kengashi raisi:

P.f.d., prof., O.X. Turakulov

Bosh muharrir:

A.A. Abdumalikov

Tahrir kengashi mas’ul kotibi:

D.M. Jomurodov

Tahririyat hay’ati:

1. B.f.d., prof., S. Murodova (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
2. P.f.n., prof., S. Usmanov (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
3. T.f.n., dos., S. Tavboev (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
4. F.f.d., prof., N. Djusupov (O’zDJTU, UZB)
5. T.f.d., dos., S. Ruzimov (TTPU, UZB)
6. P.f.d., prof., G. Lekerova (SKU, KZH)
7. DSc., Ali Coşkan (ASUI, TR)
8. T.f.d., prof., D. Irgasheva (TATU, UZB)
9. T.f.d., prof., I. Siddikov (NRU TIIAME, UZB)
10. T.f.n., dos., S. Eshkabilov (NDU, US)

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro elektron jurnali (International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research) O’zMU Jizzax filiali Kengashining qaroriga asosan tashkil etilib, 2022-yil 9-sentabrda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №038200 raqami bilan ro‘yxatidan o‘tkazilgan, shuningdek davlatlararo standartlar talabi asosida O‘zbekiston Milliy kutubxonasidan jurnal uchun 2181-3884 ISSN raqami olingan.

© “O‘zMU Jizzax filiali” – 2023

Tahririyat manzili:

130100, Jizzax viloyati, Jizzax shahri,
Sh.Rashidov Shox ko‘chasi, 259-uy.

ZIYORATGOH NOMLARIDA MILLIY QADRIYATLAR, TARIXIY XOTIRA VA MA'NAVIY MEROS IFODASI

Rajabova Nilufar Egamberganovna

Urganch davlat pedagogika instituti, dotsent.

Annotatsiya.

Ushbu maqolada ziyoratgoh nomlarida milliy qadriyatlar, tarixiy xotira va ma'naviy merosning ifodalanish xususiyatlari onomastik, lingvokulturologik va pedagogik yondashuvlar asosida tahlil qilinadi. Ziyoratgoh nomlari xalqning diniy-ma'rifiy qarashlari, tarixiy tajribasi, ajdodlar xotirasi, muqaddas makon haqidagi tasavvurlari va milliy identitetini o'zida mujassam etuvchi muhim lingvistik-madaniy birlik sifatida qaraladi. Maqolada ziyoratgoh nomlari oddiy nomlash vositasi emas, balki xalq xotirasi, qadriyatlar tizimi va ma'naviy tarbiya mazmunini avloddan avlodga yetkazuvchi ramziy belgi sifatida talqin qilinadi. Tadqiqotda tavsifiy, semantik, tarixiy-etimologik, lingvokulturologik va pedagogik tahlil metodlaridan foydalanildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, ziyoratgoh nomlari milliy qadriyatlarni saqlash, tarixiy xotirani tiklash, yosh avlodda ajdodlar merosiga hurmat, vatanparvarlik, e'tiqodiy bag'rikenglik, ma'naviy poklik va madaniy o'zlikni anglash tuyg'ularini shakllantirishda katta tarbiyaviy imkoniyatga ega. Maqolada ziyoratgoh nomlarining ta'lim-tarbiya jarayonida qo'llanishi, ularning lingvomadaniy kompetensiyani rivojlantirishdagi ahamiyati va ma'naviy-ma'rifiy faoliyatdagi o'rni ilmiy jihatdan yoritilgan.

Kalit so'zlar: ziyoratgoh nomlari, milliy qadriyat, tarixiy xotira, ma'naviy meros, onomastika, lingvokulturologiya, muqaddas makon, avliyo, tarbiya, madaniy identitet.

ОТРАЖЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ, ИСТОРИЧЕСКОЙ ПАМЯТИ И ДУХОВНОГО НАСЛЕДИЯ В НАЗВАНИЯХ МЕСТ ПАЛОМНИЧЕСТВА

Ражабова Нилуфар Эгамбергановна

Ургенчский государственный педагогический институт, доцент.

Аннотация.

В данной статье на основе ономастического, лингвокультурологического и педагогического подходов анализируются особенности отражения национальных ценностей, исторической памяти и духовного наследия в названиях мест паломничества. Названия мест паломничества рассматриваются как важные лингвокультурные единицы, воплощающие религиозно-просветительские представления народа, его исторический опыт, память о предках, представления о священном пространстве и национальную идентичность. В статье названия мест паломничества интерпретируются не просто как средства номинации, а как символические знаки, передающие из поколения в поколение народную память, систему ценностей и содержание духовно-нравственного воспитания. В исследовании использованы описательный, семантический, историко-этимологический, лингвокультурологический и педагогический методы анализа. Результаты показывают, что названия мест паломничества обладают значительным воспитательным потенциалом в сохранении национальных ценностей, восстановлении исторической памяти, формировании у молодого поколения уважения к наследию предков, патриотизма, религиозной толерантности, духовной чистоты и осознания культурной самобытности. В статье с научной точки зрения освещаются вопросы использования названий мест паломничества в образовательном и воспитательном процессе, их значение для развития лингвокультурной компетенции и роль в духовно-просветительской деятельности.

Ключевые слова: названия мест паломничества, национальные ценности, историческая память, духовное наследие, ономастика, лингвокультурология, священное пространство, святой, воспитание, культурная идентичность.

THE REFLECTION OF NATIONAL VALUES, HISTORICAL MEMORY, AND SPIRITUAL HERITAGE IN THE NAMES OF PILGRIMAGE SITES

Rajabova Nilufar Egamberganovna

Urgench State Pedagogical Institute, Associate Professor.

Abstract.

This article analyzes the ways in which national values, historical memory, and spiritual heritage are reflected in the names of pilgrimage sites, drawing on onomastic, linguocultural, and pedagogical approaches. The names of pilgrimage sites are regarded as important linguistic and cultural units that embody the religious and educational beliefs of a people, their historical experience, ancestral memory, perceptions of sacred spaces, and national identity. The article interprets pilgrimage site names not merely as means of naming but as symbolic signs that transmit collective memory, systems of values, and the content of spiritual and moral education from generation to generation. The study employs descriptive, semantic, historical-etymological, linguocultural, and pedagogical methods of analysis. The findings indicate that the names of pilgrimage sites possess considerable educational potential for preserving national values, restoring historical memory, and fostering respect for ancestral heritage, patriotism, religious tolerance, spiritual purity, and awareness of cultural identity among younger generations. The article provides a scholarly examination of the use of pilgrimage site names in educational and upbringing processes, their significance in developing linguocultural competence, and their role in spiritual and educational activities.

Keywords: pilgrimage site names, national values, historical memory, spiritual heritage, onomastics, linguoculturology, sacred space, saint, upbringing, cultural identity.

Kirish. Har bir xalqning tarixiy taraqqiyoti, ma'naviy tajribasi va madaniy o'zligi uning tilida, og'zaki ijodida, urf-odatlarida, me'moriy obidalarida hamda joy nomlarida o'z ifodasini topadi. Ayniqsa, ziyoratgoh nomlari xalq xotirasi va ma'naviy merosining eng barqaror qatlamlaridan biri sifatida alohida ilmiy ahamiyatga ega. Ziyoratgoh nomlarida muayyan shaxs, avliyo, pir, tarixiy voqea, diniy-ma'rifiy an'ana, mahalliy rivoyat, qadimiy maskan yoki muqaddas makon haqidagi tasavvurlar mujassamlashadi. Shu bois bunday nomlarni o'rganish faqat onomastika doirasidagi lingvistik masala emas, balki xalqning milliy qadriyatlari, tarixiy xotirasi va ma'naviy merosini anglashga xizmat qiluvchi keng ko'lamli ilmiy muammodir.

Ziyoratgoh nomlari xalqning dunyoqarashida muqaddaslik, hurmat, e'tiqod, xotira, ibrat va ma'naviy poklanish tushunchalari bilan chambarchas bog'langan. Odamlar ziyoratgohlarni nafaqat diniy ibodat yoki ruhiy taskin topish maskani sifatida, balki ajdodlar xotirasini yod etish, o'z tarixiga qaytish, ma'naviy kuch olish va milliy o'zlikni his etish joyi sifatida ham qabul qiladilar. Shu jihatdan ziyoratgoh nomlari xalq ongida oddiy geografik belgi emas, balki qadriyatli madaniy kod vazifasini bajaradi.

Bugungi globallashuv sharoitida milliy qadriyatlarni saqlash, tarixiy xotirani mustahkamlash va yosh avlodni ma'naviy merosga hurmat ruhida tarbiyalash dolzarb masalaga aylanmoqda. Raqamli axborot oqimining kuchayishi, ommaviy madaniyat ta'siri va tarixiy-madaniy manbalarga yuzaki munosabat yoshlarning o'z ildizlari, mahalliy tarixi va milliy merosi bilan bog'liqligini kuchaytirishni talab qiladi. Ana shunday sharoitda ziyoratgoh nomlari tarbiyaviy resurs sifatida katta imkoniyatlarga ega. Chunki ular orqali o'quvchi yoki yosh avlod vakili o'z xalqining tarixiy shaxslari, diniy-ma'rifiy an'analari, muqaddas maskanlari va madaniy qadriyatlari bilan tanishadi.

Ziyoratgoh nomlarining ilmiy tahlili ularning tarkibidagi antroponimik, toponimik, diniy, ramziy va etimologik qatlamlarni aniqlash imkonini beradi. Masalan, "ota", "bobo", "shayx", "valiy", "said", "xo'ja", "hazrat", "masjid", "maqbara", "qadamjo" kabi birliklar ko'plab ziyoratgoh nomlarida uchraydi va ular xalqning hurmat, pirlik, avliyolik, e'tiqod, nasab, muqaddaslik va ma'naviy homiylik haqidagi qarashlarini ifodalaydi. Bunday birliklar nom tarkibida o'zining lug'aviy ma'nosidan tashqari madaniy, tarixiy va tarbiyaviy ma'no ham kasb etadi.

Mazkur maqolaning maqsadi ziyoratgoh nomlarida milliy qadriyatlar, tarixiy xotira va ma'naviy merosning ifodalanish xususiyatlarini ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilishdan iborat. Tadqiqotda ziyoratgoh nomlari onomastik birlik, lingvokulturologik belgi va pedagogik-tarbiyaviy resurs sifatida talqin qilinadi.

Tadqiqotda ziyoratgoh nomlarini o'rganishda kompleks metodologik yondashuv asos qilib olindi. Onomastik tahlil yordamida ziyoratgoh nomlarining nomlash tizimidagi o'rni, tarkibiy tuzilishi, atoqli ot sifatidagi funksiyasi va boshqa nom birliklari bilan aloqasi aniqlashtirildi. Semantik tahlil orqali nomlarda ifodalangan muqaddaslik, hurmat, tarixiy xotira, ma'naviy homiylik, pirlik, vatanparvarlik va qadriyat mazmunlari ochib berildi. Tarixiy-etimologik yondashuv nomlarning kelib chiqish asoslarini, ular bilan bog'liq tarixiy shaxslar, voqealar, mahalliy rivoyatlar va madaniy qatlamlarni izohlashga xizmat qildi.

Lingvokulturologik metod maqolaning asosiy nazariy tayanchi sifatida qo'llanildi. Bu metod ziyoratgoh nomlarini

faqat til birliklari sifatida emas, balki xalqning madaniy xotirasi, diniy-ma'rifiy dunyoqarashi, axloqiy qadriyatlari va milliy identitetini ifodalovchi belgilar sifatida tahlil qilish imkonini berdi. Pedagogik tahlil esa ziyoratgoh nomlarining ta'lim-tarbiya jarayonida, xususan, yosh avlodda milliy qadriyatlar, tarixiy xotira va ma'naviy merosga hurmatni shakllantirishdagi imkoniyatlarini aniqlashga qaratildi.

Tadqiqotning nazariy asosini onomastika, lingvokulturologiya, etnolingvistika, madaniyatshunoslik va pedagogika sohalarida ilgari surilgan ilmiy qarashlar tashkil etdi. Maqolada ziyoratgoh nomlari xalq xotirasining til orqali ifodalanadigan shakli, milliy qadriyatlarning ramziy belgisi va ma'naviy merosni avlodlar o'rtasida uzatuvchi vosita sifatida talqin qilindi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ziyoratgoh nomlarida milliy qadriyatlar, eng avvalo, hurmat, ehtirom, poklik, ibrat, fidoyilik, ezgulik va ma'naviy kamolot tushunchalari orqali namoyon bo'ladi. Xalq ziyoratgoh nomlarida ko'pincha muayyan shaxsni avliyo, pir, ustoz, ma'naviy rahnamo yoki xalq homiysi sifatida yodga oladi. Bunday nomlarda shaxsning tarixiy hayoti bilan birga uning xalq ongida shakllangan ramziy obrazi ham yashaydi. Masalan, "ota" yoki "bobo" komponentlari ishtirok etgan ziyoratgoh nomlari ko'pincha xalqona hurmat, ma'naviy yaqinlik va avlodlar davomiyligi g'oyasini ifodalaydi. Bu birliklar nom tarkibida qarindoshlik ma'nosidan kengroq madaniy ma'no kasb etib, ziyorat qilinadigan shaxs yoki maskanning xalq ruhiy hayotidagi o'rnini belgilaydi.

Ziyoratgoh nomlarida tarixiy xotira ham muhim semantik qatlam sifatida namoyon bo'ladi. Tarixiy xotira faqat yozma manbalarda emas, balki xalq ongida saqlanib kelgan nomlarda ham yashaydi. Ko'plab ziyoratgoh nomlari ma'lum bir tarixiy shaxs, davr, voqea yoki mahalliy rivoyat bilan bog'liq holda avloddan avlodga o'tadi. Bunday nomlar xalqning o'z o'tmishiga bo'lgan munosabatini, ajdodlar merosini unutmaslikka intilishini va tarixiy davomiylikni saqlash ehtiyojini ifodalaydi. Ziyoratgoh nomi orqali tarixiy shaxsning xotirasi faqat arxiv yoki kitob sahifalarida emas, balki xalqning kundalik madaniy hayotida ham yashab qoladi.

Ziyoratgoh nomlarida ma'naviy merosning ifodalanishi diniy-ma'rifiy tushunchalar bilan bevosita bog'liq. "Shayx", "valiy", "hazrat", "xo'ja", "said", "masjid", "maqbara", "qadamjo" kabi birliklar nafaqat diniy atamalar, balki muayyan madaniy-tarbiyaviy mazmunni bildiruvchi lingvokulturologik belgilardir. Ular xalqning avliyolarga hurmati, ruhiy poklanish haqidagi tasavvurlari, pir-ustozlik an'anasi va ma'naviy yetuklikka intilishlarini aks ettiradi. Shuning uchun ziyoratgoh nomlari ma'naviy merosni saqlovchi ramziy birlik sifatida ko'riladi.

Tahlil natijalariga ko'ra, ziyoratgoh nomlarining yana bir muhim xususiyati ularning muqaddas makon tushunchasini shakllantirishidir. Oddiy geografik joy nomi muayyan diniy, tarixiy yoki ma'naviy voqea bilan bog'langanda muqaddas makon maqomini oladi. Bunda nom joyning tabiiy yoki ma'muriy belgisini emas, balki uning xalq ruhiy hayotidagi alohida mavqeini bildiradi. Ziyoratgoh nomi odamlar ongida ushbu maskan bilan bog'liq hurmat, ehtiyotkorlik, poklanish, duo, xotira va ibrat tushunchalarini uyg'otadi. Shu jihatdan nom muqaddas makonning ma'naviy chegarasini belgilovchi ramziy vositaga aylanadi.

Ziyoratgoh nomlari milliy identitetni shakllantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Milliy identitet insonning o'z xalqi, tili, tarixi, qadriyatlari va madaniy merosiga mansublik tuyg'usi orqali shakllanadi. Ziyoratgoh nomlari bu mansublikni aniq madaniy belgilar orqali ifodalaydi. Odam o'z hududidagi ziyoratgoh nomini, uning tarixi va mazmunini bilgan sari o'z joyi, xalqi va ajdodlari bilan ruhiy bog'liqlikni chuqurroq his qiladi. Ayniqsa, mahalliy ziyoratgoh nomlari o'quvchilar va yoshlar uchun o'z yashash muhiti tarixini anglashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Ziyoratgoh nomlarining milliy qadriyatlarni ifodalashdagi o'rni ularning xalq hayotidagi funksiyasi bilan chambarchas bog'liq. Ziyoratgoh xalq uchun faqat borib ko'riladigan tarixiy obyekt emas, balki ma'naviy tarbiya, ruhiy poklanish va ijtimoiy xotira maskanidir. Shu sababli ziyoratgoh nomi ham o'zida faqat obyektning nomini emas, balki unga bog'liq ma'naviy munosabatni ham mujassamlashtiradi. Nom eshitilganda odam ongida muayyan shaxs, voqea, rivoyat, qadriyat yoki ibratli hayot tarzi jonlanadi. Bu holat ziyoratgoh nomlarining lingvokulturologik kuchini belgilaydi.

Milliy qadriyatlar ziyoratgoh nomlarida ko'pincha xalqning ezgulik haqidagi tasavvurlari orqali ifodalanadi. Avliyolar, shayxlar, pirlar, donishmandlar, vatanparvar shaxslar nomi bilan bog'liq ziyoratgohlar yosh avlodga ibrat manbai sifatida taqdim etiladi. Bunday nomlar o'quvchi ongida insoniy komillik, halollik, saxovat, sabr, fidoyilik, ilmga intilish, ota-onaga hurmat, Vatanga muhabbat kabi qadriyatlarni shakllantirishga yordam beradi. Demak, ziyoratgoh nomi tarbiyaviy jihatdan qadriyatni eslatib turuvchi madaniy signal vazifasini bajaradi.

Tarixiy xotira nuqtayi nazaridan ziyoratgoh nomlari xalqning o'tmish bilan uzviy aloqasini ta'minlaydi. Har bir ziyoratgoh nomi o'zida muayyan vaqt qatlamini saqlaydi. Ba'zi nomlar qadimgi diniy qarashlar, ayrimlari islomiy-ma'rifiy an'analar, boshqalari esa tarixiy shaxslar yoki mahalliy voqealar bilan bog'liq bo'ladi. Nomlar o'zgarishi, unutilishi yoki noto'g'ri talqin qilinishi tarixiy xotiraning zaiflashishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli ziyoratgoh nomlarini ilmiy asosda o'rganish, ularning etimologiyasi va semantik mazmunini aniqlash tarixiy xotirani tiklashning muhim yo'nalishlaridan biridir.

Ma'naviy meros esa ziyoratgoh nomlarida diniy-ma'rifiy va axloqiy mazmun orqali ifodalanadi. Ma'naviy meros deganda faqat moddiy obidalar yoki yozma manbalar emas, balki xalqning qadimiy e'tiqodlari, odob-axloq me'yorlari, ziyorat madaniyati, duogo'ylik, xotirlash, pirga hurmat, ota-bobolar ruhini yod etish kabi nomoddiy qadriyatlar ham tushuniladi. Ziyoratgoh nomlari ana shu nomoddiy merosni til orqali saqlab keladi. Shu bois ularni o'rganish moddiy va nomoddiy madaniy merosni bir butun holda anglashga imkon beradi.

Ziyoratgoh nomlarining pedagogik imkoniyatlari alohida e'tiborga loyiq. Ta'lim jarayonida bunday nomlardan foydalanish o'quvchilarni tarixiy-madaniy manbalar bilan ishlashga, mahalliy tarixni o'rganishga, oilaviy va mahalliy xotirani tadqiq qilishga, nomlarning ma'nosini izohlashga va ularning tarbiyaviy mazmunini anglashga yo'naltiradi. Ona tili, adabiyot, tarix, tarbiya, geografiya va ma'naviyat asoslari kabi fanlarda ziyoratgoh nomlari samarali didaktik material bo'la oladi. Masalan, ona tili darslarida nomlarning tuzilishi va semantikasi, tarix darslarida ularning tarixiy shaxslar va voqealar bilan bog'liqligi, tarbiya darslarida esa ularning ma'naviy-axloqiy mazmuni tahlil qilinishi mumkin.

Shuningdek, ziyoratgoh nomlarini o'rganish o'quvchilarda lingvomadaniy kompetensiyani rivojlantiradi. Lingvomadaniy kompetensiya til birliklari orqali madaniy ma'noni anglash, ularni tarixiy va ijtimoiy kontekstda talqin qilish, o'z madaniyatiga hurmat bilan qarash va boshqa madaniyatlar bilan qiyosiy munosabat o'rnata olish qobiliyatidir. Ziyoratgoh nomlari bu kompetensiyani shakllantirish uchun qulay materialdir, chunki ular til, tarix, din, madaniyat, tarbiya va mahalliy identitetni o'zaro bog'laydi.

Ziyoratgoh nomlari bilan ishlashda ilmiylik va ehtiyotkorlik muhimdir. Ayrim nomlar xalq rivoyatlari asosida shakllangan bo'lishi, ayrimlari esa yozma manbalar bilan tasdiqlangan bo'lishi mumkin. Tadqiqot jarayonida rivoyat, tarixiy fakt, etimologik taxmin va ilmiy dalil o'rtasidagi farq aniq ko'rsatilishi lozim. Aks holda, nomlarning tahlili subyektiv talqin yoki folkloriy hikoya darajasida qolib ketadi. Shu bilan birga, xalq rivoyatlarini butunlay inkor etish ham to'g'ri emas, chunki ular xalq xotirasi va madaniy tasavvurlarining muhim qismi hisoblanadi. Eng maqbul yondashuv tarixiy manbalar, etimologik izohlar va xalq og'zaki xotirasini uyg'un tahlil qilishdan iboratdir.

Bugungi kunda ziyoratgoh nomlarini raqamli formatda tizimlashtirish, ularning elektron lug'atlari, xaritalari va ma'lumotlar bazasini yaratish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Bunday ishlar nafaqat ilmiy tadqiqotlar uchun, balki ta'lim, ziyorat turizmi, madaniy merosni targ'ib qilish va yoshlar tarbiyasi uchun ham muhim ahamiyatga ega. Raqamli xaritalar, virtual ekskursiyalar, ziyoratgoh nomlarining izohli elektron bazalari yosh avlodning tarixiy-madaniy merosga qiziqishini kuchaytiradi va nomlar orqali milliy qadriyatlarni anglash imkoniyatini kengaytiradi.

Ziyoratgoh nomlari xalqning milliy qadriyatlari, tarixiy xotirasi va ma'naviy merosini o'zida mujassam etuvchi muhim onomastik va lingvokulturologik birliklardir. Ular oddiy nomlash vositasi emas, balki xalqning o'tmish haqidagi tasavvurlari, avliyolar va tarixiy shaxslarga hurmati, muqaddas makon bilan bog'liq e'tiqodi, axloqiy ideallari va madaniy identitetini ifodalovchi ramziy belgilar tizimidir. Ziyoratgoh nomlari orqali xalq o'z tarixini eslaydi, ajdodlar merosini qadrlaydi va ma'naviy qadriyatlarni avloddan avlodga yetkazadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ziyoratgoh nomlarida milliy qadriyatlar hurmat, poklik, ezgulik, fidoyilik, saxovat, komillik va ma'naviy rahnamolik tushunchalari orqali ifodalanadi. Tarixiy xotira esa shaxslar, voqealar, mahalliy rivoyatlar va muqaddas makon haqidagi tasavvurlar orqali saqlanadi. Ma'naviy meros diniy-ma'rifiy atamalar, avliyolik, pirlik, qadamjo, maqbara va ziyorat madaniyati bilan bog'liq holda namoyon bo'ladi.

Ziyoratgoh nomlarini ta'lim-tarbiya jarayonida qo'llash yosh avlodda milliy o'zlikni anglash, tarixiy xotirani mustahkamlash, ajdodlar merosiga hurmat, vatanparvarlik, ma'naviy poklik va madaniy mas'uliyat tuyg'ularini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bois ziyoratgoh nomlarini ilmiy asosda o'rganish, ularning izohli lug'atlarini yaratish, mahalliy tarix va lingvokulturologiya bilan bog'liq o'quv materiallariga kiritish, raqamli xaritalar va elektron ma'lumotlar bazalarini ishlab chiqish muhim ilmiy-amaliy vazifa sifatida qaralishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Авронин В. А. Проблемы изучения функциональной стороны языка. – Л.: Наука, 1975. – 276 с.
2. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. – М.: Языки русской культуры, 1999. – 896 с.
3. Березович Е. Л. Русская топонимия в этнолингвистическом аспекте. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2000. – 532 с.
4. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. – М.: Русские словари, 1996. – 416 с.
5. Воробьев В. В. Лингвокультурология: теория и методы. – М.: Изд-во РУДН, 1997. – 331 с.
6. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность. – М.: Наука, 1987. – 263 с.
7. Маслова В. А. Лингвокультурология. – М.: Академия, 2001. – 208 с.
8. Никонов В. А. Введение в топонимику. – М.: Наука, 1965. – 179 с.
9. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии. – М.: Наука, 1988. – 192 с.
10. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного. – М.: Наука, 1973. – 366 с.
11. Толстой Н. И. Язык и народная культура: очерки по славянской мифологии и этнолингвистике. – М.: Индрик, 1995. – 512 с.
12. Hojiyev A. Tilshunoslik terminlarining izohli lug'ati. – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2002. – 168 b.
13. Begmatov E. O'zbek ismlari ma'nosi. – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2007. – 608 b.
14. Qorayev S. Toponimika. – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2006. – 320 b.
15. Mahmudov N. Til va madaniyat. – Toshkent: O'zbekiston, 1992. – 112 b.
16. Safarov Sh. Kognitiv tilshunoslik. – Jizzax: Sangzor, 2006. – 91 b.
17. Abidova Z. K. Xorazm vohasi ziyoratgohlari va qadamjolari: tarixiy-etnologik tadqiqot: falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. – Toshkent, 2018. – 42 b.

18. Jo‘rayev M., Eshonqulov J. Folklorshunoslikka kirish. – Toshkent: Barkamol fayz media, 2017. – 280 b.
19. Ashirov A. O‘zbek xalqining qadimiy e’tiqod va marosimlari. – Toshkent: Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2007. – 276 b.
20. Mirzayev T., Jo‘rayev M., Eshonqulov J. O‘zbek mifologiyasi va folklori. – Toshkent: Fan, 2019. – 312 b.